

บทนำ

ความเป็นมาของเรื่องที่ศึกษา

เสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรง (Prestressed Concrete Poles) มีใช้สิ่งใหม่แต่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อระบบการจำหน่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้านครหลวง ซึ่งเป็นงานให้บริการสาธารณูปโภคทางสังคมประเภทหนึ่ง

ในช่วงเวลาที่ผู้เขียนกำลังค้นคว้าหาหัวข้อของวิทยานิพนธ์นี้ การไฟฟ้านครหลวงกำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับการพยายามหาวิธีการคิดต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องแน่นอนและเชื่อถือได้ เพื่อเป็นข้อมูลใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร และยังประสบปัญหาที่ควบคุมต้นทุนการผลิตตลอดจนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไม่ได้ ซึ่งปัญหานี้มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นจากผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ หากไม่หาหนทางปรับปรุงแก้ไขแล้ว อาจจะประสบความยุ่งยากมากกว่าที่เป็นอยู่

ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลขั้นต้นเกี่ยวกับวิธีการบัญชีที่ใช้อยู่ของการไฟฟ้านครหลวง พบปัญหาทางบัญชีในการกำหนดต้นทุนการผลิตเสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรงที่น่าให้ความสนใจหลายประการ เช่น การเลือกใช้ระบบบัญชีต้นทุนงาน (Job Order Cost System) เพื่อคิดต้นทุนการผลิตโดยที่ลักษณะกรรมวิธีการผลิตและขั้นตอนการผลิตตลอดจนลักษณะการดำเนินงานผลิตเอื้ออำนวยให้ใช้ระบบต้นทุนตอน (Process Cost System) ซึ่งประเด็นนี้จะเห็นได้ชัดเจนมากจากการเปรียบเทียบข้อมูลของบริษัทเอกชนที่มีลักษณะของผลิตภัณฑ์และการผลิตคล้ายคลึงกัน ซึ่งได้นำมาแสดงประกอบการศึกษา นอกจากนี้แล้ว วิธีการประมาณต้นทุนโดยประมาณสำหรับต้นทุนแต่ละประเภทตามวิธีการของการไฟฟ้านครหลวงยังแตกต่างไปจากวิธีการกำหนดต้นทุนโดยประมาณที่ปฏิบัติกันอยู่โดยทั่วไป

ดังนั้นการศึกษารายละเอียดโดยละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดต้นทุนการผลิตของการไฟฟ้านครหลวงนี้ จึงเน้นไปในด้านการวิเคราะห์ ประเมินความเหมาะสมเพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของวิธีการ เนื่องจากผู้เขียนได้ทำการศึกษาข้อมูลในฐานะที่เป็นบุคคลภายนอกสำหรับการไฟฟ้านครหลวง จึงไม่มีข้อจำกัดในการวิเคราะห์และพิจารณาปัญหาในเชิงการบัญชีแต่ประการใด ซึ่งนอกจากจะทำให้พิจารณาปัญหาได้อย่างกว้างขวางแล้ว ข้อเสนอแนะที่เสนอต่อการไฟฟ้านครหลวงยังใช้เป็นหลักในการพิจารณาปัญหาและแนวทางแก้ไขสำหรับกิจการอื่นซึ่งประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดต้นทุนการผลิตเสไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรง มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระบบงานและลักษณะการผลิต ตลอดจนศึกษาและวิเคราะห์ระบบต้นทุนและส่วนประกอบของต้นทุนการผลิต ซึ่งจะทำให้ทราบแนวทางการคิดต้นทุนการผลิตในระบบงานดังกล่าว
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในแง่การบัญชีในการกำหนดต้นทุนการผลิตที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนของวัตถุดิบ ค่าแรง และค่าใช้จ่ายโรงงาน
3. เพื่อศึกษาหาแนวทางการบัญชีที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในการกำหนดต้นทุนการผลิตในระบบงานดังกล่าวด้วยวิธีการบัญชีตามระบบบัญชีต้นทุนโดยประมาณ (Estimated Cost System)
4. เพื่อประเมินเปรียบเทียบความเหมาะสมทางการบัญชีในการกำหนดต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันระหว่างหน่วยงานราชการและธุรกิจเอกชน ทั้งนี้เพื่อเสนอแนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารในด้านการควบคุมต้นทุนการผลิต ตลอดจนการกำหนดราคาขาย

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาซึ่งถือเป็นข้อจำกัดในวิทยานิพนธ์นี้ ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการกำหนดต้นทุนการผลิตของกิจการ จะพิจารณาเฉพาะปัญหาส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งข้อมูลซึ่งเป็นเป้าหมายของการ

ศึกษาเป็นหน่วยงานย่อยหนึ่งของ การไฟฟ้านครหลวง ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ดังนั้นจึงมิได้พิจารณา ปัญหาซึ่งเกิดจากด้านอื่น อาทิ ด้านบุคลากร หรือด้านการบริหารงาน ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การกำหนด ต้นทุนการผลิตได้

2. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล จะจำกัดเพียงเฉพาะข้อมูลต้นทุนการผลิต (Production Cost) เท่านั้น โดยยังคงยึดการวางรูปแบบบัญชีในระบบต้นทุนงาน (Job Order Cost System) ของกิจการที่ปฏิบัติอยู่เป็นสำคัญ และมีได้ทำการศึกษาข้อมูลด้านต้นทุนการจัดจำหน่าย (Distribution Cost) ของผลิตภัณฑ์ด้วย

3. ผลิตภัณฑ์ "เสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรง" ในวิทยานิพนธ์นี้ จะศึกษาเฉพาะผลิตภัณฑ์ ผ่านการผลิตตามวิธีการปกติทั่วไป โดยกรรมวิธีการอัดแรงก่อน (Pre-tensioning) ทั้งนี้ เนื่องจากยังมีการผลิตด้วยวิธีการพิเศษทางวิศวกรรมคือ การผลิตเสาไฟฟ้าแรงเหวี่ยง (Spun Poles) ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้ถือเป็นเสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรงด้วยอีกประเภทหนึ่ง แต่เสาไฟฟ้าจาก วิธีพิเศษนี้มักจะประหยัดเหล็กที่เป็นวัตถุดิบ แต่ต้นทุนต่อหน่วยสูงมาก และปริมาณผลิตต่ำเมื่อเทียบกับเสาไฟฟ้าที่ผลิตด้วยวิธีผลิตปกติ ยิ่งกว่านั้นขั้นตอนการผลิตยังแตกต่างออกไปซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคทางวิศวกรรม จึงมิได้นำมาศึกษาด้วย เพื่อขจัดความสับสนที่อาจเกิดขึ้น จากผลิตภัณฑ์ดังกล่าว

4. วิธีการบัญชีในการกำหนดต้นทุนการผลิตเสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรงของบริษัทเอกชน ที่นำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับวิธีการกำหนดต้นทุนการผลิตของการไฟฟ้านครหลวงนั้น เป็นเพียง การศึกษาแนวทางโดยไม่มี การวิเคราะห์ประเมินความเหมาะสมของวิธีการที่บริษัทใช้

แนวทางและวิธีการศึกษา

1. แนวทางการศึกษา เป็นดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลด้านการผลิตและวิธีการบัญชีที่ การไฟฟ้านครหลวง ใช้อยู่ (Existing Data) ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินความเหมาะสมของวิธีการบัญชีและระบบ ข้อดี ข้อบกพร่องรวมทั้งผลที่เกิดจากวิธีการกำหนดต้นทุนการผลิตที่ใช้อยู่

1.2 ทำการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการบัญชีในการกำหนดต้นทุนการผลิตเสาไฟฟ้า คอนกรีตอัดแรงของการไฟฟ้านครหลวง ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการกับของธุรกิจเอกชนบางแห่ง

ที่มีลักษณะการดำเนินงานผลิตคล้ายคลึงกัน

1.3 ประยุกต์หลักทฤษฎีของระบบบัญชีต้นทุนโดยประมาณ (Estimated Cost System) มาใช้กับการกำหนดต้นทุนการผลิตที่เกี่ยวกับวัตถุดิบ ค่าแรง และค่าใช้จ่ายโรงงานของผลิตภัณฑ์เสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรงในระบบงานสั่งทำ (Job Order System) เพื่อให้สามารถกำหนดต้นทุนการผลิตของแต่ละงานได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. วิธีการศึกษา แบ่งเป็น

2.1 การรวบรวมข้อมูลด้านการผลิตและข้อมูลต้นทุนการผลิต

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการสังเกตการปฏิบัติงานในการผลิต ณ ที่ทำการกองผลิตภัณฑ์คอนกรีต ฝ่ายก่อสร้างการไฟฟ้านครหลวง ถนนติวานนท์ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และได้จากการสัมภาษณ์และสอบถามจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับสูง ผู้ปฏิบัติงานโดยตรง และผู้ทรงคุณวุฒิในดำนนี้

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการค้นคว้าและรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับตัวเลขทางบัญชี ตลอดจนสถิติต่าง ๆ ของข้อมูล จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของการไฟฟ้านครหลวง รวมทั้งค้นคว้าจากเอกสารและบทความประกอบจากแหล่งอื่น ซึ่งได้แก่ตำราวิชาการทางวิศวกรรม

2.2 การรวบรวมข้อมูลด้านหลักทฤษฎีของการบัญชีต้นทุน

เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้จากการรวบรวมตำราทางวิชาการของผู้เขียนอันทรงคุณวุฒิของไทยและต่างประเทศ เพื่อที่จะทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบหลักทฤษฎีกับวิธีการบัญชีต้นทุนของการไฟฟ้านครหลวง รวมทั้งสามารถระบุข้อดี ข้อบกพร่อง ตลอดจนเสนอแนะแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้อาศัยข้อมูลทุติยภูมิจากวิทยานิพนธ์บางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดวย

2.3 การรวบรวมข้อมูลด้านวิธีการกำหนดต้นทุนการผลิตของบริษัทเอกชน

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสัมภาษณ์และสอบถามจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องโดยตรงของบริษัทผลิตภัณฑ์และวัสดุก่อสร้างจำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในเครือซีเมนต์ไทย

ข. ขอมูลศึกษา ได้จากการศึกษาคู่มือการปฏิบัติทางบัญชีและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของของบริษัทผลิตภัณฑ์และวัสดุก่อสร้างจำกัด

3. แนวทางของวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์นี้จะแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 6 บท คือ

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาของการศึกษา ตลอดจนแนวทางและข้อจำกัดต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์

บทที่ 2 การให้ความรู้ความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรง และเกี่ยวกับแหล่งขอมูลการผลิต คือกองผลิตภัณฑ์คอนกรีตของการไฟฟ้านครหลวง

บทที่ 3 ลักษณะของกรรมวิธีการผลิต (Process) ตลอดจนขั้นตอนการผลิต (Procedure) และลักษณะการทำงานในการผลิต

บทที่ 4 หลักทฤษฎีเกี่ยวกับการบัญชีต้นทุน โดยเน้นเนื้อหาใน 3 ประการ คือระบบบัญชีต้นทุน การรวมรายการต้นทุน (Cost Pool) การแบ่งสรรต้นทุนการผลิต (Cost Allocation)

บทที่ 5 วิธีการกำหนดต้นทุนการผลิตเสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรงของการไฟฟ้านครหลวงโดยละเอียด ทำการวิเคราะห์ ประเมินความเหมาะสม รวมทั้งข้อดีและข้อบกพร่องของวิธีการบัญชีที่ปฏิบัติอยู่

บทที่ 6 บทสรุป จะสรุปผลจากการศึกษาข้อมูลของการไฟฟ้านครหลวงและเพิ่มเติมด้วยการเปรียบเทียบวิธีการกำหนดต้นทุนการผลิตเสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรงของบริษัท-เอกชน หาข้อสรุปเพื่อเป็นข้อเสนอแนะ วิธีการกำหนดต้นทุนการผลิตเสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรงที่เหมาะสมยิ่งขึ้นกว่าเดิมต่อการไฟฟ้านครหลวง

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากวิทยานิพนธ์ สรุปได้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อการไฟฟ้านครหลวง

1.1 เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารได้ทราบถึงวิธีการคิดต้นทุนการผลิตที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการควบคุมต้นทุนการผลิตและในการกำหนดราคาขายได้ดียิ่งขึ้น

1.2 เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการพิจารณาสภาพของปัญหาทางบัญชีที่เกิดขึ้น ในหน่วยงานย่อยระดับกองของการไฟฟ้านครหลวง ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาปัญหาที่คล้ายคลึงกันที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงานอื่นของการไฟฟ้านครหลวง

1.3 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการบัญชีต้นทุนโดยประมาณ และระบบการควบคุมทางบัญชีที่พบข้อบกพร่องจากการศึกษา ให้เป็นระบบบัญชีต้นทุนโดยประมาณที่ถูกต้องเหมาะสมซึ่งจะทำให้ผู้บริหารทราบต้นทุนการผลิตของเสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรงได้รวดเร็วและใกล้เคียงความเป็นจริง และสามารถควบคุมต้นทุนการผลิตได้ดียิ่งขึ้น

2. ประโยชน์ด้านการบัญชี

2.1 เพื่อเป็นแนวทางในการคิดต้นทุนการผลิต สำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะการผลิตคล้ายคลึงกันกับเสาไฟฟ้าคอนกรีตอัดแรง

2.2 แสดงให้เห็นความเหมาะสมจากการเลือกใช้ระบบบัญชีต้นทุนงาน และระบบบัญชีต้นทุนตอน ในทางปฏิบัติสำหรับผลิตภัณฑ์ที่คล้ายคลึงกันในการผลิต ซึ่งการเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมจะทำให้ข้อมูลต้นทุนการผลิตที่ได้รับเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารมากยิ่งขึ้น

2.3 เป็นการนำหลักวิชาการด้านการบัญชีต้นทุนไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดความถูกต้องและเกิดประโยชน์เต็มที่ ทั้งนี้โดยไม่จำกัดว่าจะเป็นองค์การธุรกิจเอกชนหรือหน่วยงานราชการ

2.4 เป็นประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไปที่สนใจ